

20120591652

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

Врз основа на член 49 став (4) од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 24/11 и 136/11), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА МЕРКИ ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА КЛАСИЧНА ЧУМА КАЈ СВИЊИТЕ (*)

Член 1 Предмет

Со овој правилник се пропишува начинот и постапката за пријавување на болестите кои задолжително се пријавуваат и мерките кои треба да се преземат.

Член 2 Поими

(1) Поимите дефинирани во Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 24/11 и 136/11) и прописите донесени врз основа на тој закон се применуваат и во овој правилник, освен доколку не се поинаку дефинирани со овој правилник.

(2) Одделни поими употребени во овој правилник го имаат следното значење:

- 1) **“свиња“** е секое животно од фамилијата Suidae, вклучувајќи ги и дивите свињи;
- 2) **“дива свиња“** е свиња која не се чува или размножува на одгледувалиште;
- 3) **“одгледувалиште за свињи“** е секој земјоделски имот или место, каде постојано или привремено се одгледуваат или чуваат свињи. Исклучок од оваа дефиниција се кланици, средства за превоз како и оградени области каде се чуваат диви свињи кои може да се ловат и кои според големината и структурата на овие оградени области не може да се применуваат мерките пропишани во член 5 став (1) на овој правилник;
- 4) **“дијагностички прирачник“** е прирачник за класична чума кај свињите пропишан во член 17 став (1) на овој правилник;

(*) Со овој правилник се врши усогласување со Директивата на Советот 2001/89/ЕЗ од 23 октомври 2001 година за мерки на Заедницата за контрола на класичната чума кај свињи, број 32001L0089, изменета и дополнета со Одлука на Комисијата од 5 декември 2006 г. за изменување и дополнување на Директивите 64/432/ЕЕЗ, 90/539/ЕЕЗ, 92/35/ЕЕЗ, 92/119/ЕЕЗ, 93/53/ЕЗ, 95/70/ЕЗ, 2000/75/ЕЗ, 2001/89/ЕЗ, 2002/60/ЕЗ и Одлуката 2001/618/ЕЗ во врска со листите на националните референтни лаборатории и Државни институти, број 32006D091; Директива на Советот 2006/104/ЕЗ од 20 ноември 2006 година во врска со усвојување на одредени директиви од областа на земјоделството (ветеринарна и фитосанитарна легислатива), поради пристапот на Бугарија и Романија, број 32006L0104; Одлука на Комисијата од 7 ноември 2007 година за изменување и дополнување на Директивите 64/432/ЕЕЗ, 90/539/ЕЕЗ, 92/35/ЕЕЗ, 92/119/ЕЕЗ, 93/53/ЕЗ, 95/70/ЕЗ, 2000/75/ЕЗ, 2001/89/ЕЗ, 2002/60/ЕЗ и Одлуките 2001/618/ЕЗ и 2004/233/ЕЗ во врска со листите на националните референтни лаборатории и Државни институти, број 32007D0729; Директива на Советот 2008/73/ЕС од 15 Јули, 2008 за поедноставување на постапките на заведување и објавување на информации од областите на ветерината и зоотехниката и измена и дополнување на Директивите 64/432/ЕЕЗ, 77/504/ЕЕЗ, 88/407/ЕЕЗ, 88/661/ЕЗ, 89/361/ЕЕЗ, 89/556/ЕЕЗ, 90/426/ЕЕЗ, 90/427/ЕЕЗ, 90/428/ЕЕЗ, 90/429/ЕЕЗ, 90/539/ЕЕЗ, 91/68/ЕЕЗ, 91/496/ЕЕЗ, 92/35/ЕЕЗ, 92/65/ЕЕЗ, 92/66/ЕЕЗ, 92/119/ЕЕЗ, 94/28/ЕЗ, 2000/75/ЕЗ, Одлуката 2000/258/ЕЗ и Директивите 2001/89/ЕЗ, 2002/60/ЕЗ и 2005/94/ЕЗ, број 32008L0073.

5) **“свиња сомнителна на инфекција со вирус на класична чума кај свињите“** е секоја свиња или мрша на свиња кај која клиничките знаци или пост-морталните промени или резултатите од лабораториското испитување спроведено согласно дијагностичкиот прирачник укажуваат на основано сомнение за присуство на класична чума кај свињите;

6) **“случај на класична чума кај свињите“** или **“свиња заразена со класична чума кај свињите“** е секоја свиња или мрша на свиња кај која:

а) официјално се потврдени клинички знаци или пост-мортални промени на класична чума кај свињите, или

б) присуството на болеста класична чума кај свињите е официјално потврдено со лабораториско испитување направено во согласност со дијагностичкиот прирачник;

7) **“жариште на класична чума кај свињите“** е секое одгледувалиште за свињи каде се потврдени еден или повеќе случаи на класична чума кај свињите;

8) **“примарно жариште“** е жариште кое не е епидемиолошки поврзано со претходно жариште во исто епидемиолошко подрачје или е прво жариште во различно епидемиолошко подрачје;

9) **“област каде е утврдена болеста“** е област каде, по добивањето на потврда на еден или повеќе случаи на класична чума кај свињите кај диви свињи, спроведени се мерки на ерадикација на болеста во согласност со член 15 и 16 на овој правилник;

10) **“прв случај на класична чума кај диви свињи“** е секој случај на класична чума кај свињите кој е откриен кај диви свињи во област каде не се применуваат заштитни мерки во согласност со член 15 или 16 на овој правилник;

11) **“мета-популација на диви свињи“** е секоја група или субпопулација на диви свињи која има ограничен контакт со други групи и субпопулации;

12) **“приемчива популација на диви свињи“** е дел од популацијата на диви свињи која нема развиено имунитет против вирусот на класична чума кај свињите;

13) **“третирање“** е метод на третирање на материјал со висок ризик во согласност со Законот за нус-производи од животинско потекло, применет за да се избегне ризикот од ширење на вирусот на класична чума кај свињите;

14) **“маркер вакцина“** е вакцина која предизвикува заштитен имунитет кој се разликува од имуниот одговор предизвикан од природна инфекција со див тип на вирусот при лабораториско тестирање извршено во согласност со дијагностичкиот прирачник;

15) **“област со голема густина на популација на свињи“** е секоја географска област со радиус од 10 км околу одгледувалиштето на кое има свињи за кои постои сомневање или е утврдено дека се заразени со вирусот на класична чума кај свињите и каде густината на популацијата на свињи е поголема од 800 свињи на км². Во таков случај, одгледувалиштето треба да е во епизоотиолошко подрачје каде густината на популацијата на свињи е поголема од 300 свињи на км² или да е на растојание помало од 20 км од таков регион.

16) **“контактно одгледувалиште“** е одгледувалиште каде класична чума кај свињите е можно да била внесена, како резултат на местоположбата на одгледувалиштето, движењето на лица, свињи или возила или на некој друг начин.

Член 3

Пријавување на болеста класична чума кај свињите

(1) Секое присуство или сомнеж на присуство на класична чума кај свињите се пријавува во што е можно пократок рок до Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: Агенцијата).

(2) Официјалниот ветеринар во општината каде е потврдена класична чума кај свињите обезбедува податоци во согласност со Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник, за:

- 1) одгледувалиштата каде е потврдено жариште на класична чума кај свињите;
- 2) потврдените случаи на класична чума кај свињите во кланици или во средства за превоз;
- 3) потврда на прв случај на класична чума кај диви свињи; и
- 4) резултати од епидемиолошките испитувања извршени во согласност со член 8 на овој правилник.

(3) Официјалниот ветеринар треба да обезбеди континуитет на добивање на податоци и информации за понатамошните случаи потврдени кај диви свињи во област каде е утврдена класична чума кај свињите во согласност со член 16 став (3) точка 1) и став (4) на овој правилник.

(4) Агенцијата во рок од 24 часа од потврдувањето на примарното жариште, примарниот случај кај диви свињи или жариште во кланица или средства за превоз, треба да ги пријави преку АДНС - системот за пријавување на болести на Европската Унија податоците пропишани во Прилог 1 на овој правилник.

Член 4

Мерки кои треба да се превземат во случај на сомнеж на присуство на класична чума кај свињите на одгледувалиште

(1) По добивање на пријава на сомнеж на класична чума кај свињите кај една или повеќе свињи на одгледувалиште, официјалниот ветеринар треба веднаш да превземе мерки за испитување во согласност со дијагностичкиот прирачник со цел да го потврди или исклучи присуството на болеста.

(2) При испитување во одгледувалиштето, официјалниот ветеринар врши проверка на регистарот и идентификационите ознаки во согласност со Законот за идентификација и регистрација на животните(1).

(3) Во случај кога сомнежот за присуство на класична чума кај свињите на одгледувалиштето не може да се исклучи, одгледувалиштето се става под службен надзор и се спроведуваат следните мерки:

1) пребројување на сите свињи од различни категории присутни на одгледувалиштето и составување на листа на сите заболени свињи, угинати свињи или свињи за кои е веројатно дека се заболени. Листата треба да се ажурира дневно за да се имаат во евиденција бројот на новородени и угинати свињи на одгледувалиштето за време на сомнежот и истата треба да биде достапна на барање на официјалниот ветеринар;

2) ограничување на свињите на одгледувалиштето во нивните живеалишта или на друго место каде можат да бидат изолирани;

3) забрана за внесување или изнесување на свињи од одгледувалиштето. Официјалниот ветеринар може доколку е потребно да забрани и внесување и изнесување на други видови на животни и да нареди мерки за уништување на глодари или инсекти;

4) забрана за изнесување на мрши на свињи без предходно одобрение од официјален ветеринар;

5) забрана за изнесување на месо, прозиводи од свињи, семе, јајце клетки и ембриони од свињи, храна за животни, опрема, материјал или отпад кои може да ја пренесат класичната чума кај свињите, без претходно одобрение од официјален ветеринар. Месото, производите од свињи, семе, јајце клетки и ембриони од свињи не може да се стават во промет;

6) забрана за влез или излез на лица од одгледувалиштето без предходно писмено одобрение од официјален ветеринар;

7) забрана за влез или излез на возила од одгледувалиштето без предходно писмено одобрение од официјален ветеринар;

8) поставување на соодветни средства за дезинфекција на влезот и излезот на објектите каде се сместени свињите како и на влезот и излезот од одгледувалиштето. Секое лице кое влегува или излегува од одгледувалиштето на свињи треба да превземе соодветни хигиенски мерки за да го намали ризикот на ширење на вирусот на класична чума кај свињите. Сите средства за превоз треба да бидат темелно исчистени и дезинфицирани пред да го напуштат одгледувалиштето; и

9) спроведување на епидемиолошко испитување во согласност со член 8 на овој правилник.

(4) Во зависност од резултатите од епидемиолошкото испитување, во област со голема густина на популација на свињи и на одгледувалишта за кои постои сомнеж дека болеста е пренесена, може да се превземат една или повеќе од следните мерки:

1) спроведување на мерките од член 5 став (1) на овој правилник во одгледувалиштата наведени во став (3) на овој член;

2) формирање на привремена контролна зона околу одгледувалиштето од став (3) на овој член и примена на некои или сите мерки наведени во став (1), (2) и (3) на овој член.

(5) Доколку се применат одредбите од став (4) точка 1) на овој член, спроведувањето на овие мерки може да се ограничи само на свињите кои се сомнителни на зараза или се контаминирани со вирусот на класична чума кај свињите, доколку овие свињи се сместени и се чуваат и хранат потполно одвоено од другите свињи на одгледувалиштето. Во таков случај, потребно е да се земе доволен број на мостри од свињите кога тие се убиваат за да се потврди или исклучи присуството на вирусот на класична чума кај свињите. Земањето на мостри се врши во согласност со дијагностичкиот прирачник.

(6) Мерките од став (3) на овој член треба да се применуваат се додека официјално не се исклучи сомнежот на класична чума кај свињите.

Член 5

Мерки кои треба да се превземат во случај на потврда на присуство на класична чума кај свињи на одгледувалиште

(1) Во случај на потврда на присуство на класична чума кај свињите на одгледувалиште, покрај мерките од член 4 став (3) на овој правилник, се спроведуваат и следните мерки:

1) убивање на сите свињи на одгледувалиштето под официјален надзор. Убивањето се врши на начин со кој се избегнува ризикот од ширење на вирусот на класична чума кај свињите за време на убивањето или превозот доколку е тоа потребно;

2) земање доволен број мостри од убиени свињи во согласност со дијагностичкиот прирачник за да се утврди начинот и датумот кога вирусот на класична чума кај свињите е внесен на одгледувалиштето;

3) нештетно отстранување на мршите на свињи кои угинале или се убиени, под официјален надзор;

4) следење на движењето на месото добиено од свињите заклани од времето на претпоставениот датум на внесување на болеста во одгледувалиштето и третирање на истото под официјален надзор;

5) следење на движењето на семе, јајце клетки, ембриони добиени од свињите на одгледувалиштето од времето на претпоставеното внесување на болеста во одгледувалиштето и уништување на истите под официјален надзор;

6) третирање на сите супстанции, предмети, отпад и храна за животни за кои е веројатно дека се контаминирани, со цел да се обезбеди уништување на вирусот на класична чума кај свињите. Сите материјали за еднократна употреба, за кои постои

сомневање дека се контаминирани, особено оние кои се користат во текот на колењето, треба да бидат уништени и нештетно отстранети. Одредбите на оваа точка се спроведуваат во согласност со инструкции на официјален ветеринар;

7) чистење и дезинфекција или третирање во согласност со член 12 на овој правилник на просториите каде биле сместени свињите, возилата користени за превоз на свињите или нивни мрши, опремата, простирката, цврстото и течното ѓубре за кое постои сомнение дека се контаминирани. Активностите од оваа точка се спроведуваат по нештетното отстранување на свињите;

8) во случај на примарно жариште на болеста, идентификување на генетскиот тип на изолатот на вирусот на класична чума кај свињите во согласност со дијагностичкиот прирачник; и

9) спроведување на епидемиолошко испитување во согласност со член 8 на овој правилник.

(2) Под услов да не се загрозени основните национални интереси може да се дозволи исклучок став (1) точка 1) и 5) на овој член, во случај кога жариштето е потврдено со позитивен лабораториски резултат во зоолошка градина, парк за диви животни или оградена област каде свињи се чуваат за научни цели или за цели за зачувување на видови или зачувување на ретки раси.

Член 6

Мерки кои треба да се превземат во случај на потврда на присуство на класична чума кај свињите на одгледувалиште составено од различни производни единици

(1) Во случај кога е потврдено присуство на класична чума кај свињите на одгледувалиште кое се состои од две или повеќе одвоени производни единици, а со цел тој на свињите да се заврши, може да се дозволат исклучоци од одредбите на член 5 став (1) точка 1) на овој правилник за производни единици со здрави свињи на одгледувалиштето кое е заразено. Овие исклучоци се применуваат само во случај кога структурата, големината и растојанието помеѓу производните единици како и активностите кои се вршат на истите се такви што производните единици представуваат комплетно одвоени објекти за сместување, чување и одгледување при што е оневозможено ширење на вирусот од една на друга производна единица.

(2) Во случај на примена на исклучоците од став (1) на овој член, истите се спроведуваат со јасни насоки за нивна примена при што треба да се запазат гаранциите во однос на здравствената заштита на животните.

Член 7

Мерки кои треба да се превземат во контактното одгледувалиште

(1) За контактното одгледувалиште се смета секое одгледувалиште за кое врз основа на епидемиолошкото испитување направено во согласност со член 8 на овој правилник, не може да се исклучи можноста болеста да е пренесена од други одгледувалишта на одгледувалиштата наведени во член 4 и 5 на овој правилник, или од одгледувалишта од член 4 и 5 на овој правилник на друго одгледувалиште.

(2) Одредбите од член 4 на овој правилник се применуваат на контактните одгледувалишта од став (1) на овој член се додека официјално не се исклучи сомнежот на класична чума кај свињите.

(3) Во зависност од епидемиолошката состојба, во контактните одгледувалишта од став (1) на овој член може да се применат мерките од член 5 став (1) на овој правилник. Во тој случај, од убиените свињи треба да се земе доволен број на мостри во согласност со дијагностичкиот прирачник со цел да се потврди или исклучи присуството на вирусот на класична чума кај свињите на одгледувалиштето.

(4) Основните критериуми и фактори на ризик кои треба да се земат во предвид при спроведувањето на мерките од член 5 став (1) точка 1) на овој правилник во контактните одгледувалишта се дадени во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник. Овие критериуми и фактори на ризик можат да бидат изменети или надополнети врз основа на нови научни сознанија и искуства.

Член 8

Епидемиолошко испитување

(1) Епидемиолошкото испитување на сомнителните случаи или жаришта на класична чума кај свињите се врши врз основа на прашалник, подготвен во рамките на планот за итни мерки во согласност со член 22 на овој правилник.

(2) При спроведување на епидемиолошкото испитување се зема во предвид:

1) временскиот период на присуство на вирусот на класична чума кај свињите на одгледувалиштето пред да биде пријавена болеста или поставен сомнежот;

2) изворот на ширење на болеста на одгледувалиштето и идентификација на други одгледувалишта во кои свињите е можно да се заразени или контаминирани од истиот извор; и

3) движењето на лица, возила, свињи, мрши, семе, месо или некој друг материјал кој може да го пренесе вирусот на или од одгледувалиштето за кое се спроведува епидемиолошкото испитување.

(3) Во случај кога епидемиолошкото испитување наведува дека вирусот на класична чума кај свињите е пренесен од одгледувалиште од друга држава, Агенцијата треба веднаш да го информира надлежниот орган во таа држава.

Член 9

Формирање на заштитни зони и зони под надзор

(1) Веднаш по добивањето на официјалната потврда на класична чума кај свињи на одгледувалиште, се формира заштитна зона во радиус од најмалку три километри околу одгледувалиштето и зона под надзор со радиус од најмалку 10 километри околу одгледувалиштето. Во заштитната зона и зоната под надзор се применуваат мерките од член 10 и 11 на овој правилник.

(2) При формирањето на заштитната зона и зоната под надзор треба да се земат во предвид следните критериуми:

1) резултатите од епидемиолошкото испитување направено во согласност со член 8 на овој правилник;

2) географската поставеност, особено природните или вештачките граници;

3) локацијата и близината на други одгледувалишта;

4) патиштата на движење, трговијата со свињи и достапноста на кланици; и

5) објектите и персоналот кои се на располагање за спроведување на мерките за контрола на болеста и движењето на свињи во зоните.

(3) Доколку заштитната зона или зоната под надзор опфаќа територија од соседна држава, Агенцијата треба да го информира и да остварува соработка со надлежниот орган од соседната држава за формирање на зоните.

(4) Заради информирање на јавноста, во заштитната зона и зоната под надзор треба да се постават лесно воочливи знаци за предупредување и вклучување на медиумите односно телевизијата и дневниот печат со цел информирање за забраните кои се во сила во овие зони во согласност со член 10 и 11 на овој правилник.

Член 10

Мерки кои треба да се превземат во заштитна зона

(1) Во заштитната зона се спроведуваат следните мерки:

1) попис на сите одгледувалишта во најкраток временски рок. Официјалниот ветеринар треба да изврши контрола во сите одгледувалиштата кои се лоцирани во заштитната зона во рок од седум дена по формирањето на зоната. При контрола на одгледувалиштата, официјалниот ветеринар врши клинички преглед на свињите и контрола на регистарот на свињи и идентификационите ознаки во согласност со Законот за идентификација и регистрација на животните(1);

2) забрана за движење и превоз на свињите по патишта, со исклучок на патишта на одгледувалиштата. Забраната не се однесува на транзит на свињи по копнен пат или железница без запирање и истовар;

3) по исклучок на точка 2) од овој став, може да се дозволи движењето наведено во точка 8) од овој став и движењето на свињи за колење кои доаѓаат надвор од заштитна зона а се пренесуваат до кланица во заштитна зона за да бидат веднаш заклани;

4) чистење, дезинфекција и третман во согласност со упатствата и постапките пропишани во член 12 на овој правилник на камионите, другите возила и опремата, кои се употребени за превоз на свињи, други домашни животни или материјали кои можат да бидат контаминирани;

5) забрана за излез од зоната на камиони или возила кои биле користени за превоз на свињи без претходно чистење, дезинфекција, контрола и дозвола од официјален ветеринар;

6) забрана за влез или излез од одгледувалиштата на други домашни животни без предходно одобрение од официјалниот ветеринар;

7) пријавување во најкраток временски рок на сите угинати или заболени свињи на одгледувалиштето до официјалниот ветеринар и спроведување на испитување во согласност со постапките наведени во дијагностичкиот прирачник;

8) забрана за движење на свињите од одгледувалиштата најмалку 30 дена по завршувањето на првичното чистење и дезинфекција на заразеното одгледувалиште. По истекот на 30 дена, и во случај кога се применуваат исклучоците пропишани во став (3) на овој член, официјалниот ветеринар може да одобри преместување на свињите од одгледувалиштето до:

а) кланица определена од Агенцијата, лоцирана во заштитната зона каде истите веднаш треба да бидат заклани;

б) објект за третирање или соодветно место каде свињите треба да бидат убиени и нештетно отстранети или нивните трупови третирани под официјален надзор; или

в) во исклучителни случаи, до други објекти лоцирани во заштитната зона.

9) забрана за излез на семе, јајце клетки и ембриони од свињи од одгледувалиштето сместено во заштитната зона; и

10) сите лица при влез и излез во и од одгледувалиштето на свињи треба да превземат соодветни хигиенски мерки за да се намали ризикот на ширење на вирусот на класична чума кај свињите.

(2) Во случај кога забраните наведени во став (1) на овој член продолжат да се применуваат повеќе од 30 дена заради појава на нови жаришта или заради благосостојба на животните или некои други состојби настанати при чувањето на свињите, и доколку се исполнети одредбите од став (3) на овој член, може да се одобри движење на свињите од одгледувалиштето во заштитната зона по барање на сопственикот директно до:

1) кланица определена од Агенцијата, лоцирана во заштитната зона или зоната под надзор каде истите треба веднаш да бидат заклани;

2) објект за преработка или соодветно место каде свињите треба да бидат убиени и нештетно отстранети или нивните трупови третирани под официјален надзор, или

3) во исклучителни случаи, до други објекти лоцирани во заштитната зона.

(3) Дозволено е движење на свињи од одгледувалиште доколку:

1) е извршен клинички преглед од страна на официјален ветеринар со мерење на телесна температура на свињите на одгледувалиштето и проверка на регистарот и идентификационите ознаки на свињите во согласност со Закон за идентификација и регистрација на животните(1);

2) прегледот и контролата од точка 1) од овој став не покажале знаци на присуство на класична чума кај свињите и утврдена е усогласеност со одредбите од Законот за идентификација и регистрација на животните(1);

3) превозот на свињите се врши во возила кои се запечатени од официјален ветеринар;

4) возилата и опремата употребени во превозот на свињите, се исчистени и дезинфицирани по извршениот превоз во согласност со одредбите од член 12 на овој правилник;

5) свињите треба да бидат заклани или убиени и се зема доволен број на мостри во согласност со дијагностичкиот прирачник заради официјална потврда на присуство или отсуство на вирусот на класична чума кај свињите;

б) свињите се превезуваат до кланица и:

а) официјалниот ветеринар во кланица е известен за испраќањето на свињите за колење и го потврдува нивното пристугнување до официјалниот ветеринар кој ги испратил;

б) свињите во кланица се чуваат и колат одвоено од другите свињи;

в) за време на прегледите направени пред и после колењето во назначената кланица, официјалниот ветеринар треба да ги земе во предвид клиничките знаци и постморталните промени кои укажуваат на присуство на класична чума кај свињите; и

г) свежото месо од свињи се преработува или означува со посебен здравствен печат, а потоа се третира согласно Законот за безбедност на храна(2). Третманот на месото треба да се врши во објект определен од Агенцијата. Месото пред да се испрати до објектот се запечатува и така запечатено се пренесува до објектот каде печатот се отстранува.

(4) Мерките во заштитната зона се применуваат се додека:

1) не се изврши чистење и дезинфекција на заразените одгледувалишта;

2) не се изврши клинички преглед и лабораториско испитување на свињите во сите одгледувалишта во согласност со дијагностичкиот прирачник заради откривање на можно присуство на вирусот на класична чума кај свињите.

(5) Испитувањата направени согласно став (4) точка 2) на овој член треба да се извршат 30 дена по првичното чистење и дезинфекција на заразените одгледувалишта.

Член 11

Мерки кои треба да се превземат во зоната под надзор

(1) Во зоната под надзор се спроведуваат следните мерки:

1) попис на сите одгледувалишта на свињи;

2) забрана за движење и превоз на свињите по патишта, со исклучок на патиштата до одгледувалиштата. Забраната не се однесува на транзит на свињи по копнен пат или железница без запирање и истовар и движење на свињи за колење кои доаѓаат надвор од зоната под надзор, а се пренесуваат до кланица во истата зона за да бидат веднаш заклани. По исклучок официјалниот ветеринар може да дозволи движење и превоз на свињите по патишта, со исклучок на патишта на одгледувалиштата;

3) чистење, дезинфекција и третман во согласност со упатствата и постапките пропишани во член 12 на овој правилник на камионите, другите возила и опремата, кои се употребени за превоз на свињи, други домашни животни или материјали кои можат да бидат контаминирани;

4) забрана за излез од зоната на камиони или возила кои биле користени за превоз на свињи без претходно чистење, дезинфекција, контрола и дозвола од официјален ветеринар;

5) забрана за влез и излез од одгледувалиштето на други домашни животни во текот на првите седум дена по формирањето на зоната под надзор без претходно одобрување од официјален ветеринар;

6) пријавување во најкраток можен рок на сите угинати или заболени свињи на одгледувалиштето до официјалниот ветеринар, и спроведување на испитување во согласност со постапките наведени во дијагностичкиот прирачник;

7) забрана за движење на свињите од одгледувалиштата каде се чуваат најмалку 21 ден по завршувањето на првичното чистење и дезинфекција на заразеното одгледувалиште. Доколку се исполнети одредбите од член 10 став (3) на овој правилник, може да се дозволи движење на свињите од одгледувалиштето директно до:

а) кланица определена од Агенцијата, лоцирана во заштитната зона или зоната под надзор каде истите треба веднаш да бидат заклани;

б) објект за преработка или соодветно место каде свињите треба да бидат убиени и нештетно отстранети, а нивните трупови третирани под официјален надзор; или

в) во исклучителни случаи, до други објекти лоцирани во заштитната зона или зоната под надзор.

8) забрана за излез на семе, јајце клетки и ембриони од свињи од одгледувалиште сместено во зоната под надзор; и

9) сите лица при влез и излез од одгледувалиштето на свињи треба да превземат соодветни хигиенски мерки за да се намали ризикот на ширење на вирусот на класична чума кај свињите.

(2) Во случај кога забраните наведени во став (1) на овој член продолжат да се применуваат повеќе од 30 дена заради појава на нови жаришта или заради благосостојба на животните или некои други состојби настанати при чувањето на свињите, и доколку официјалниот ветеринар дозволил движење согласно член 10 став (3) на овој правилник, може да се одобри движење на свињите од одгледувалиште во зоната под надзор по барање на сопственикот директно до:

1) кланица определена од Агенцијата, лоцирана во заштитната зона или зона под надзор за да бидат веднаш заклани;

2) објект за преработка или соодветно место каде свињите треба да бидат убиени и нештетно отстранети, а нивните трупови преработени под официјален надзор; или

3) во исклучителни случаи, до други објекти лоцирани во заштитната зона или зоната под надзор.

(3) Мерките во зоната под надзор се применуваат се додека:

1) не се изврши чистење и дезинфекција на заразените одгледувалишта; и

2) не се изврши клинички преглед и лабораториско испитување на свињите во сите одгледувалишта во согласност со дијагностичкиот прирачник заради откривање на можно присуство на вирусот на класична чума кај свињите.

(4) Испитувањата направени во став (3) точка 2) на овој правилник треба да се спроведат во рок од 20 дена по првичното чистење и дезинфекција на заразените одгледувалишта.

Член 12

Чистење и дезинфекција

(1) Дезинфекција треба да се врши со одобрени средства за дезинфекција и во пропишани концентрации.

(2) Чистењето и дезинфекцијата се вршат под официјален надзор и во согласност со:

- упатствата дадени од страна на официјалниот ветеринар; и
- начелата и постапките за чистење, дезинфекција и третман.

(3) Начелата и постапките за чистење и дезинфекција се дадени во Прилог 3 кој е составен дел на овој правилник и можат да бидат изменети и надополнети врз основа на нови научни достигнувања и искуства.

Член 13

Повторно населување на одгледувалиштата на свињи по појавата на жариште на болеста

(1) Повторно населување на свињи во одгледувалиштата од член 5 на овој правилник може да се направи најмалку 30 дена по чистењето и дезинфекцијата направени во согласност со член 12 на овој правилник.

(2) При повторното населување на одгледувалиштето треба да се води сметка за типот на производството на одгледувалиштата и да биде исполнето следното:

1) во случај на отворени одгледувалишта на свињи, внесувањето на свињи може да отпочне со така наречени „контролни“ свињи кои биле претходно испитани и се негативни на присуство на антитела на вирусот на класична чума кај свињите или доаѓаат од одгледувалишта во кои не се спроведуваат мерки на забрана заради класична чума кај свињите. Четириесет дена по внесување на одгледувалиштето свињите се испитуваат на присуство на антитела согласно дијагностичкиот прирачник. Целосно повторно населување може да се спроведе доколку кај испитаните свињи не се пронајдат антитела против вирусот на класична чума кај свињите. Свињите не треба да се движат надвор од одгледувалиштето пред добивање на негативен резултат од серолошкото испитување;

2) во случај на сите останати типови на одгледување, повторното населување на свињите може да се спроведе во согласност со точка 1) од овој став или со целосно повторно населување ако:

а) сите свињи пристигнат на одгледувалиштето во период од 20 дена и доаѓаат од одгледувалишта кои не се под ограничувања заради класична чума кај свињите;

б) свињите со кои се врши повторно населување се серолошки испитани во согласност со дијагностичкиот прирачник. Земањето на мостри за серолошки испитувања се врши најмалку 40 дена по повторното населување на последната свиња; и

в) свињите не треба да се движат надвор од одгледувалиштето пред добивање на негативен резултат од спроведеното серолошко испитување .

(3) Врз основа на епидемиолошката состојба може да се направат исклучоци од одредбите дадени во став (2) на овој член во случај да поминале повеќе од шест месеци од завршното чистење и дезинфекција на одгледувалиштето.

(4) По исклучок од став (2) од овој член, во периодот во кој се спроведува превентивна вакцинација против класична чума кај свињите, одгледувалиштата на свињи може повторно да се населат по појавата на жариште на болеста согласно упатствата од Агенцијата.

Член 14

Мерки кои треба да се превземат во случај на сомнеж и потврда на класична чума кај свињите во кланица или средства за превоз

(1) Во случај на појава на сомнеж на класична чума кај свињи во кланица или средство за превоз, официјалниот ветеринар веднаш спроведува испитување за да го потврди или исклучи присуството на болеста. Испитувањето се врши во согласност со постапката наведена во дијагностичкиот прирачник.

(2) Во случај на појава на класична чума кај свињи во кланица или средство за превоз, се превземаат следните мерки:

1) убивање без одлагање на сите приемчиви животни во кланицата или средството за превоз;

2) нештетно отстранување или третирање на труповите, внатрешните органи и отпадот од заразени или контаминирани животни под официјален надзор;

3) чистење и дезинфекција на објектите, опремата и возилата под официјален надзор и во согласност со член 12 на овој правилник;

4) спроведување на епидемиолошко испитување во согласност со член 8 на овој правилник;

5) лабораториска постапка на идентификување на генетскиот тип на изолатот на вирусот на класична чума кај свињите во согласност со дијагностичкиот прирачник;

6) примена на мерките од член 7 на овој правилник во одгледувалиштата од каде доаѓаат заразените свињи или трупови и во други контактни одгледувалишта. Мерките пропишани во член 5 став (1) на овој правилник треба да се применат во одгледувалиштата на потекло на заразените свињи или трупови освен доколку не се направи исклучок врз основа на епидемиолошкото испитување;

7) забрана за движење или внесување на животни во кланицата најмалу 24 часа по завршното чистење и дезинфекција спроведено во согласност со член 12 на овој правилник.

Член 15

Мерки кои треба да се превземат во случај на сомнеж и потврда на присуство на класична чума кај диви свињи

(1) По пријавување на сомнеж на болеста класична чума кај диви свињи официјалниот ветеринар треба веднаш да ги превземе сите мерки за да го потврди или исклучи присуство на болеста, да ги информира сопствениците на свињи и ловциите, испитување на диви свињи кои биле застрелани или пронајдени угинати вклучувајќи и лабораториско испитување.

(2) По добивањето на потврдата за прв случај на присуство на класична чума кај диви свињи, заради спречување на понатамошно ширење на болеста веднаш треба:

1) да се формира експертска група составена од ветеринари, ловци, биолози за дива фауна и епидемиолози. Експертската група учествува во:

а) проучување на епидемиолошката состојба и дефинирање на област каде е утврдена болеста, во согласност со член 16 став (3) точка 2) на овој правилник;

б) предвидување на дополнителни мерки кои треба да се применат во заразеното подрачје покрај мерките пропишани во точка 2) и 3) на овој став. Овие мерки вклучуваат забрана за лов и забрана на прихрана на диви свињи;

в) изготвување на план за сузбивање и искоренување на болеста во согласност со член 16 на овој правилник.

г) контрола за потврда на ефективност на мерките превземени за сузбивање и искоренување на класична чума кај свињи во областа каде е утврдена болеста;

2) одгледувалиштата на свињи во областа каде е утврдена болеста да се ставаат под официјален надзор и да се спроведат следните мерки:

а) спроведување и дневно ажурирање од страна на сопственикот на попис на сите категории на свињи на сите одгледувалишта кој се проверува од страна на официјалниот ветеринар. Во случај, на одгледувалишта на свињи на отворено, привиот попис може да се направи врз основа на слободна проценка;

б) ограничување на сите свињи во одгледувалиштата во просториите каде живеат или на места каде можат да бидат изолирани од дивите свињи. Пристапот на дивите свињи до материјали кои подоцна може да дојдат во контакт со свињи од одгледувалиштето треба да биде оневозможен.

в) забрана за влез и излез на свињи од одгледувалиштето освен ако не е дозволено од страна на официјалниот ветеринар во случај на поволна епидемиолошката состојба,

г) поставување на соодветни средства за дезинфекција на влезот и излезот од објектите каде се сместени свињите како и на самото одгледувалиште,

д) примена на соодветни хигиенски мерки за сите лица кои доаѓаат во контакт со диви свињи, за да се намали ризикот од ширење на вирусот на класична чума кај свињи. Овие мерки можат да вклучат временска забрана за влез на одгледувалишта за свињи на лица кои биле во контакт со диви свињи;

ѓ) тестирање на сите угинати или заболени свињи во одгледувалиштето за присуство на класична чума кај свињите;

е) забрана за внес во одгледувалиштето на делови од диви свињи кои се застрелани или се најдени угинати, како и материјал и опрема која може да биде контаминирана со вирусот на класична чума кај свињите; и

ж) забрана за движење и пуштање во промет на свињи, нивно семе, ембриони и јајце клетки од област каде е утврдена болеста;

3) да се прегледаат сите застрелани или угинати диви свињи во областа каде е утврдена болеста и да се изврши испитување на класична чума кај свињите во согласност со дијагностичкиот прирачник. Дивите свињи и месото од диви свињи од ловишта каде се врши мониторингот не треба да се ставаат во промет без претходно лабораториско испитување. Труповите на сите животни кои се позитивни на класична чума кај свињите нештетно се отстрануваат или се третираат под официјален надзор. Доколку резултатите од тестирањето се негативни на класична чума кај свињите, дивите свињи и месото од диви свињи од ловишта каде се врши мониторинг може да се користат за човечка исхрана. Деловите кои не се наменети за исхрана на луѓето нештетно се отстрануваат или се третираат под официјален надзор;

4) да се изврши лабораториско испитување за идентификување на генетскиот тип на изолат на вирусот на класична чума кај свињите во согласност со дијагностичкиот прирачник.

(3) Доколку класична чума кај диви свињи се појави на територија која граничи со соседна држава, Агенцијата го информира и остварува соработка со надлежниот орган од соседната држава за спроведување на мерките.

Член 16

Планови за сузбивање и искоренување на класична чума кај свињите во популацијата на диви свињи

(1) Покрај мерките пропишани во член 15 на овој правилник, Агенцијата во рок од 90 дена од потврдата на прв случај на класична чума кај диви свињи треба да изготви план на мерки и активности за сузбивање и искоренување на болеста во областа каде е утврдена болеста и мерки кои ќе се применуваат на одгледувалиштата во таа област.

(2) Планот може дополнително да се менува во зависност од промените на состојбата на теренот и развојот на болеста.

(3) Планот од став (1) треба да содржи податоци за:

1) резултатите од епидемиолошкото испитување и контролите спроведени во согласност со член 15 на овој правилник и географската распространетост на болеста;

2) одредување на област каде е утврдена болеста при што треба да се земат во предвид:

а) резултатите од спроведеното епидемиолошко испитување и географската распространетост на болеста;

б) популацијата на диви свињи во таа област; и

в) постоењето на поголеми природни или вештачки бариери за движење на дивите свињи;

3) организацијата и соработката на биолози, ловци, ловечки друштва, службите за заштита на дивите животни и ветеринарните служби (здравствена заштита на животните и ветеринарно јавно здравство);

4) спроведување на информативна кампања за подигање на свеста кај ловците за мерките кои треба да се спроведат во рамките на планот за сузбивање и искоренување на болеста;

5) утврдување на бројот и локацијата на мета-популацијата на дивите свињи во и околу областа каде е утврдена болеста;

6) утврдување на приближен број и големина на мета-популацијата на диви свињи во и околу областа каде е утврдена болеста;

7) утврдување на раширеноста на болеста кај популацијата на диви свињи, со испитување на застрелани диви свињи или пронајдени угинати, со лабораториско тестирање, вклучувајќи и епидемиолошко испитување по старосни категории;

8) забрана за лов или други мерки за контрола на ширењето на болеста преку движењето на дивите свињи и/или контактот помеѓу мета-популации на диви свињи;

9) усвојување на мерки за намалување на популацијата на приемчиви диви свињи и подмладок;

10) пропишување на правила кои ловците треба да ги применуваат за да се спречи ширење на болеста;

11) утврдување на методи за отстранување на дивите свињи кои се најдени угинати или се застрелани а кои треба да содржат:

а) нештетно отстранување или третирање под официјален надзор, или

б) преглед од официјален ветеринар и лабораториско испитување во согласност со дијагностичкиот прирачник. Труповите на сите животни кои се позитивни на класична чума кај свињите треба да бидат нештетно отстранети или третирани под официјален надзор. Доколку резултатите од тестирањето се негативни на класична чума кај свињите, дивите свињи и месото од диви свињи од ловишта каде се врши мониторинг може да се користат за човечка исхрана. Деловите кои не наменети се за исхрана на луѓето нештетно се отстрануваат или се третираат под официјален надзор.

12) спроведување на епидемиолошко испитување на секоја застрелана или најдена угината дива свиња. Епидемиолошкото испитување се спроведува врз основа на прашалник кој ги содржи следните податоци:

- а) географско подрачје каде животното било најдено угинато или е застрелано;
- б) датум на кој животното било најдено угинато или е застрелано;
- в) лице кое го пронашло или застрелало животното;
- г) старост и пол на свињата;
- д) доколку животното е застрелано: симптомите пред да биде застрелано;
- ѓ) доколку животното е пронајдено угинато: состојбата на трупот; и
- е) лабораториските наоди;

13) програми на надзор и превентивни мерки кои се применуваат на одгледувалиштата во и околу област каде е утврдена болеста, и забрана за движење и ставање во промет на свињи нивно семе, ембриони и јајце клетки од областа каде е утврдена болеста;

14) други критериуми кои треба да бидат исполнети за повлекување на воведените мерки за сузбивање и искоренување на болеста во дефинирани области и за мерки кои се применуваат во одгледувалиштата во тие области;

15) определување на надлежниот орган одговорен за надзор и координација за спроведување на планот за сузбивање и искоренување на болеста;

16) воспоставување на систем со кој експертската група формирана во согласност со член 15 став (2) точка 1) на овој правилник може да врши редовна ревизија на резултатите од планот за сузбивање и искоренување на болеста; и

17) спроведување на мониторинг на болеста 12 месеци по последниот потврден случај на класична чума кај свињи кај диви свињи во областа каде е утврдена болеста кој ги вклучува и мерките кои се веќе на сила во согласност со точките 7), 11) и 12) од овој став.

(4) Извештај за епидемиолошката состојба во дефинираната област и за резултатите од планот за ерадикација се изготвува секои шест месеци.

Член 17

Дијагностички постапки и услови за био-безбедност

(1) Дијагностичките постапки, земањето мостри и лабораториското испитување за откривање на присуство на класична чума кај свињите се врши во согласност со дијагностичкиот прирачник за класична чума кај свињите.

(2) Националната референтна лабораторија е одговорна за применување на стандардите и дијагностичките методи во согласност со Прилог 4 кој е составен дел на овој правилник. Податоците за Националната референтна лабораторија се објавуваат на интернет страната на Агенцијата.

(3) Националната референтна лабораторија треба да остварува врски со другите референтни лаборатории во согласност со Прилог 4 на овој правилник.

(4) За да се обезбедат соодветни гаранции за исполнување на био-безбедносни услови за заштита на здравјето на животните, вирусот на класична чума кај свињи, неговиот геном и антигени и вакцини за истражување, дијагноза или производството треба да се манипулирани или да се користат само во места, институции или лаборатории определени од Агенцијата.

Член 18

Употреба, производство и ставање во промет на вакцини против класична чума кај свињи

(1) Заради контрола на ширењето на болеста се врши превентивна вакцинација против класична чума кај свињите во Република Македонија.

(2) Освен превентивната вакцинација, дозволено е вршење на итна и заштитна вакцинација согласно овој правилник. Употребата, производството, складирањето, набавката, дистрибуцијата и пуштањето во промет на вакцина против класична чума кај свињи се врши под официјален надзор.

Член 19

Итна вакцинација во одгледувалишта

(1) По исклучок на член 18 став (1) на овој правилник, во случај кога класична чума кај свињи е потврдена во одгледувалиште на свињи и епидемиолошкото испитување укажува на можно ширење на болеста, може да се спроведе итна вакцинација во одгледувалиште на свињи во согласност со постапките и одредбите утврдени со овој член.

(2) Без оглед на одредбите од член 5 став (2) на овој правилник, основните критериуми и фактори на ризик врз основа на кои се одлучува за примена на итна вакцинација се утврдени во Прилог 5 кој е составен дел од овој правилник. Критериумите и факторите на ризик може да бидат изменети или дополнети врз основа на новите научни достигнувања и искуства.

(3) Планот за итна вакцинација ги содржи следните податоци:

- 1) опис на состојбата со болеста поради која се врши итна вакцинација;
- 2) опис и големина на географското подрачје/област во кое треба да се спроведе итна вакцинација и бројот на одгледувалишта на свињи во таа област;
- 3) попис на категории на свињи и приближен број на свињи кои треба да се вакцинираат;
- 4) вакцината која треба да се употреби;
- 5) времетраење на кампањата за вакцинација;
- 6) идентификација и регистрација на вакцинираните животни;
- 7) мерките кои треба да се наредат за движење на свињите и нивните производи;
- 8) критериумите кои се земаат во предвид при одлучувањето дали вакцинација или мерките наведени во член 7 став (2) на овој правилник треба да бидат применети во контактните одгледувалишта; и
- 9) други активности применливи во случај на криза, клинички и лабораториски испитувања кои треба да се вршат на мостри земени во одгледувалиштата каде е спроведена вакцинација и од други одгледувалишта лоцирани во областа каде е спроведена вакцинација, особено при употреба на маркер вакцина.

(4) Планот за итна вакцинација може да биде изменет и дополнет во зависност од епидемиолошката состојба.

(5) Без оглед на одредбите од член 10 и 11 на овој правилник во периодот додека трае вакциналната кампања се спроведуваат следните мерки:

- 1) забрана за движење на живи свињи надвор од областа каде се спроведува итна вакцинација освен кога се превезуваат до клиника определена од Агенцијата која се наоѓа во областа каде се врши вакцинација или во близина на областа каде се врши вакцинација, за да бидат веднаш заклани или во објект за преработка на нус производи или до место каде ќе бидат веднаш убиени и нивните трупови третирани под официјален надзор;
- 2) преработување, означување или постапување со свежото свинско месо произведено од свињи вакцинирани за време на итната вакцинација во согласност со одредбите од член 10 став (3) точка б) потточка г) на овој правилник;
- 3) нештетно уништување под официјален надзор на семе, јајце клетки и ембриони добиени од свињи 30 дена пред вакцинацијата од свињите.

(6) Одредбите од став (5) на овој член треба да се применуваат најмалку шест месеци по завршувањето на сите активности поврзани со вакцинацијата во областа каде се спроведува.

(7) Пред истекот на периодот наведен во став (6) на овој член, треба да се спроведат следните мерки:

1) забрана за движење на серопозитивни свињи надвор од одгледувалиштето каде се чуваат, освен во случај кога свињите го напуштаат одгледувалиштето за веднаш потоа да бидат заклани;

2) забрана за земање на семе, ембриони и јајце клетки од серопозитивни свињи;

3) забрана за движење на прасиња од серопозитивни маторици надвор од одгледувалиштето на потекло освен во случај на превоз до:

а) кланица за веднаш потоа да бидат заклани;

б) одгледувалиште назначено од официјалниот ветеринар, од каде се превезуваат директно во кланица; и

в) одгледувалиште тестирано на присуство на антигелот против вирусот на класична чума кај свињи и добивање на негативен резултат од серолошкото тестирање.

(8) Без оглед на одредбите од став (6) и (7) на овој член, мерките од став (5) на овој член може да престанат да важат доколку:

1) сите свињи од одгледувалишта на свињи каде се спроведувала итна вакцинација се заклани или убиени во согласност со став (5) точка 1) на овој правилник, и свежото месо добиено од овие свињи е преработено или означено и третирано во согласност со член 10 став (3) точка б) потточка г) на овој правилник ;

2) сите одгледувалишта каде биле чувани вакцинирани свињи се исчистени и дезинфицирани во согласност со член 12 на овој правилник.

(9) По престанок на мерките од став (5) на овој член се врши:

1) повторно населување на свињи во одгледувалиштата од став (5) на овој член не смее да се направи порано од 10 дена по завршувањето на чистењето и дезинфекцијата и откако сите свињи во одгледувалиштата каде била спроведена итна вакцинација се заклани или убиени;

2) по повторното населување на свињи на одгледувалиштата во областа каде се спроведувала итна вакцинација, животните треба да бидат клинички и лабораториски испитани во согласност со дијагностичкиот прирачник со цел откривање на можното присуство на вирусот на класична чума кај свињите. Испитувањето се врши не порано од 40 дена по повторното населување во објектите и во текот на овој временски период забрането е движење на свињите надвор од одгледувалиштето.

(10) Во случај кога во текот на вакцинацијата е користена маркер вакцина, може да се направат исклучоци од мерките пропишани во став (5), (6) и (7) од овој член во однос на означувањето на месото од вакцинираните свињи, неговата понатамошна употреба и дестинацијата на третираните производи.

(11) Исклучоците од мерките од став (10) на овој член се прават доколку:

1) постои одобрен план за спроведување на вакцинацијата согласно став (3) на овој член; и

2) се спроведува контрола на лице место на спроведувањето на вакцинацијата; и

3) да се направени проценка на ризикуиот од ширење на вирусот на класична чума кај свињите преку движење или промет со вакцинирани свињи, нивното потомство или производи добиени од нив.

(12) Во периодот во кој се спроведува превентивна вакцинација против класична чума кај свињите, вакцинацијата се спроведува согласно правилата од Агенцијата.

Член 20

Итна вакцинација кај диви свињи

(1) Во случај кога класична чума кај свињите е потврдена кај диви свињи и епидемиолошките податоци укажуваат на закана од ширење на болеста без оглед на член

18 став (1) точка 1) на овој правилник, се спроведува итна вакцинација на диви свињи во согласност со постапките и одредбите пропишани во став (2) и (3) на овој член.

(2) Планот за спроведување на итна вакцинација треба да ги содржи следните податоци:

- 1) опис на состојбата со болеста поради која е потребна итна вакцинација;
 - 2) географската област во која треба да се спроведе итна вакцинација кое треба да биде дел од заразената област дефинирана во согласност со член 16 став (4) точка 2) на овој правилник;
 - 3) типот на вакцината и постапката на вакцинација;
 - 4) активностите за да се вакцинираат младите свињи;
 - 5) очекувано времетраење на кампањата за вакцинација;
 - 6) приближен број на диви свињи кои треба да бидат вакцинирани;
 - 7) усвојување на мерки да се спречат големи промени во популацијата на диви свињи;
 - 8) усвојување на мерки за да се спречи ширење на вакциналниот вирус кај свињи кои се чуваат во одгледувалишта, каде е применливо;
 - 9) очекуваните резултати од кампањата за вакцинација и параметрите по кои се верификува ефикасноста од вакцинирањето;
 - 10) надлежниот орган одговорен за надзор и координација на спроведувањето на планот;
 - 11) системот воспоставен со цел експертската група од член 15 став (2) точка 1) на овој правилник да може да врши редовна ревизија на резултатите од планот за ерадикација; и
 - 12) други активности применливи во случај на криза.
- (3) Доколку се спроведува вакцинација за класична чума кај диви свињи на територија која граничи со соседна држава, Агенцијата го информира и остварува соработка со надлежниот орган од соседната држава за спроведување на ефикасна вакцинација.
- (4) Планот за итна вакцинација може да биде дополнет и изменет во согласност со промените во епидемиолошката состојба.
- (5) Извештај за резултатите од спроведената кампања за вакцинација се изготвува секои шест месеци.

Член 21

Користење на кујнски отпад

- (1) Хранењето на свињи со кујнски отпад е забрането.
- (2) Кујнскиот отпад од средства од меѓународен превоз како бродови, копнени возила, средства за воздушен превоз, се собира и нештетно отстранува под официјален надзор.
- (3) Одредбите пропишани во овој член се применуваат согласно Законот за нус-производи од животинско потекло.

Член 22

План за итни мерки

- (1) Изготвувањето на план за итни мерки за сузбивање и искоренување на класична чума кај свињите се врши согласно Законот за ветеринарно здравство.
- (2) Планот за итни мерки од став (1) на овој член овозможува пристап до информации за институции, опрема, персонал и други соодветни средства неопходни за брзо и ефикасно сузбивање и искоренување на болест во случај на појава на жариште. Планот за итни мерки треба да содржи јасни насоки за спроведување на итна вакцинација и опис на географската поставеност/локација на одгледувалишта со голема густина на населеност на свињи.
- (3) Планот за итни мерки од став (1) на овој член треба да се ревидира секои пет години.

Член 23

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да се применува Правилникот за мерките за сузбивање и искоренување на класичната чума кај свињите („Службен лист на СФРЈ“, бр.6/88).

Член 24

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 21-1761/3
8 мај 2012 година
Скопје

Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

(1) Законот за идентификација и регистрација на животните е усогласен со Директивата на Советот 92/102/ЕЕЗ од 27 ноември 1992 за идентификација и регистрација на животните, број 31992L0102.

(2) Законот за безбедност на храна е усогласен со Регулативата (ЕЗ) бр. 853/2004 на Европскиот Парламент и на Советот од 29 април 2004 година за утврдување на посебни хигиенски правила за храна од животинско потекло, број 32004R0853.

(3) Правилникот за начинот и постапката на пријавување на болести кои задолжително се пријавуваат е усогласен со Директивата на Советот 82/894/ЕЕЗ од 21 декември 1982 за известување во врска со болестите кај животните во рамките на Заедницата, број 31982L0894.

Пријавување на болеста и епидемиолошки податоци кои треба да бидат доставени во случај на потврда на класична чума кај свињите

(1) Податоците кои треба да ги обезбеди официјалниот ветеринар согласно член 3 став (2) од овој правилник се:

- 1) датумот на испраќање;
- 2) време на испраќање;
- 3) име на регионот/градот/селото;
- 4) име на болеста;
- 5) бројот на жаришта или случаи;
- 6) датумот кога е утврден сомнеж на присуство на класична чума кај свињи;
- 7) датум на потврдување на класична чума кај свињите;
- 8) методите користени за потврдување;
- 9) дали е утврдено присуство на класична чума кај диви свињи или свињи на одгледувалиште, кланица или средства за превоз;
- 10) географското подрачје каде е потврден случај или жариште на класична чума кај свињи; и
- 11) применетите мерки за контрола на болеста.

(2) Во случај на примарно жариште или жариште во кланица или средства за превоз, покрај податоците од став (1) на овој прилог, официјалниот ветеринар треба да ги достави и следните информации:

- 1) бројот на сомнителни свињи во жариштето, кланицата или средствата за превоз;
- 2) бројот на угинати свињи од секоја категорија на одгледувалиштето, кланица или средство за превоз;
- 3) за секоја категорија, бројот на заболени од болеста и бројот на свињи кај кои класична чума кај свињи е потврдена;

- 4) бројот на свињи убиени во жариштето, кланица или средства за превоз;
- 5) број на преработени трупови;
- 6) во случај на жаришта, нивната оддалеченост од најблиското одгледувалиште на свињи;
- 7) доколку класичната чума кај свињи е потврдена во кланица или средство за транспорт, локацијата на одгледувалиштето или одгледувалиштето на потекло на заразената свиња или труп.

(3) Во случај на секундарно жариште, податоците наведени во став (1) и (2) на овој прилог треба да бидат испратени во рок наведен во член 8 од Правилник за начинот и постапката на пријавување на болести кои задолжително се пријавуваат⁽³⁾.

(4) Агенцијата треба да обезбеди дека податоците кои се доставуваат во врска со појава на жариште или случај на класична чума кај свињи во одгледувалиште, кланица или средства за превоз согласно став (1), (2) или (3) на овој прилог се пропратени во најкус можен рок со писмен извештај до Комисијата на Еропската унија кој ќе ги содржи најмалку следните податоци:

- 1) датумот на кој свињите на одгледувалиштето, кланицата или средствата за транспорт биле убиени и нивните трупови третирани;
- 2) резултатите на тестирањата кои се направени на мострите земени во моментот кога свињите биле убиени;
- 3) во случај на примена на исклучоците од член 6 став (1) на овој правилник, бројот на свињи кои се убиени и нивните трупови третирани и бројот на свињи кои ќе бидат закрани дополнително со предвидениот краен рок за нивно колење;
- 4) податоци кои се однесуваат на веројатното потекло на болеста или потеклото на болеста доколку е точно утврдено;
- 5) во случај на примарно жариште на класична чума кај свињи во кланица или средства за превоз, генетскиот тип на вирусот кој е утвреден при појава на жариште или случај на класична чума кај свињи;
- 6) во случај кога свињите биле убиени во контактното одгледувалиште или во случај на одгледувалиште на свињи сомнително на зараза со вирусот на класична чума кај свињи, податоци за:

а) датумот на убивањето и бројот на свињи од секоја категорија на одгледувалиштето;

б) епидемиолошката поврзаност помеѓу жаришта или случаи на класична чума кај свињи со секое контактено одгледувалиште или причината поради која е поставен сомнеж за присуство на класична чума кај свињи кај одгледувалиштата за кои постои сомнеж;

в) резултатите од лабораториски тестирања направени на мострите земени од свињите на одгледувалиштето и кога биле убиени. Во случај свињите на контактното одгледувалиште да не биле убиени, треба да се достават податоци за причината за таквата одлука.

Основни критериуми и фактори на ризик кои треба да се земат во предвид при носење на одлука дали да се убијат свињите на контактното одгледувалиште

Критериуми	Одлука	
	Да се убијат	Да не се убијат
Клинички знаци кои укажуваат на класична чума кај свињи во контактното одгледувалиште	Да	Не
Движење на свињите од жариште кон контактното одгледувалиште, по претпоставеното време на внесување на вирус во заразеното одгледувалиште	Да	Не
Локацијата на контактното одгледувалиште во област со висока популација на свињи	Да	Не
Веројатност на ширење на вирус од жариштето пред примената на мерките за ерадикација	Голема/непознат	Ограничен
Контактното одгледувалиште се наоѓа во радиус од 500 метри ⁽¹⁾ од жариштето	Да	Не
Контактното одгледувалиште се наоѓа во близина на повеќе од едно жариште	Да	Не
Број на свињи во жариштето и/или во контактното одгледувалиште	Висок	Низок
⁽¹⁾ Во случај на области со висока популација на свињи, треба да се земе во предвид поголемо растојание		

Принципи и постапки за чистење и дезинфекција

(1) Основни принципи и постапки за чистење и дезинфекција:

- 1) активностите на чистење и дезинфекција и кога е потребно дератизација и дезинсекција се спроведуваат под официјален надзор и во согласност со упатствата дадени од официјален ветеринар;
- 2) видот на дезинфекционно средство и концентрацијата на растворот кој се користи за дезинфекција е официјално одобрен од Агенцијата;
- 3) пред употреба треба да се провери активноста односно рокот на употреба на дезинфекционно средство. Активноста на некои дезинфекциони средства опаѓа доколку се подолго време складираани;
- 4) изборот на дезинфекционно средство и начиноти постапката на дезинфекција се врши врз основа на природата на просториите, средствата за превоз и објектите кои треба да бидат дезинфицирани;
- 5) средствата за обезмастување и дезинфекционите средства треба да се користат на начин да не се намали нивната ефикасност. Техничките карактеристики дадени од производителот за притисокот, минималната температура и времето на делување на средството треба да се запазат;
- 6) без оглед кое дезинфекционно средство се користи, се применуваат следните општи правила:
 - а) првично темелно потопување со дезинфекционно средство на простирката, ѓубрето и фекалните материи,
 - б) чистење и дезинфекција со внимателно четкање и триење на подот, рампите и сидовите по отстранувањето или размонитрирањето на опремата или инсталациите, доколку е можно, за да се спроведе доследно и ефикасно чистење и дезинфекција,
 - в) апликација на дезинфекционно средство во траење од најмалку она време кое е предвидено од производителот како најкратко време за успешна дезинфекција,
 - г) водата која се употребува за чистење треба да се отстрани на начин со кој се избегнува ризикот од ширење на вирусот и во согласност со упатствата дадени од официјален ветеринар;

- 7) кога чистењето се врши со течности кои се аплицираат под притисок, треба да се внимава на повторна контаминација на претходно исчистените делови;
- 8) се врши миење, дезинфекција или уништување на опремата, инсталациите или предмети за кои е веројатно дека се контаминирани;
- 9) по завршената дезинфекција, треба да се избегнува повторна контаминација;
- 10) да се водат записи за чистењето и дезинфекцијата на одгледувалиштата или средствата за превоз и кога е пропишано официјално одобрување, евиденцијата треба да биде потврдена од надлежниот официјален ветеринар.

(2) Посебни одредби за чистење и дезинфекција во заразените одгледувалишта:

1) првично чистење и дезинфекција:

а) за време на убивањето на животните треба да се превземат сите мерки да се избегне и намали дисперзијата на вирусот на класична чума кај свињи. Ова вклучува поставување на временна опрема за дезинфекција, набавка на заштитна облека, тушеви, деконтаминација на употребената опрема, инструменти и простории и прекин на доводот на електрична енергија до вентилацијата;

б) труповите на убиените животни треба да се испрската со дезинфекционо средство;

в) доколку труповите треба да бидат изнесени до одгледувалиштето за понатамошен третман, треба да се покриени и во непропустливи контејнери;

г) веднаш по изнесувањето на труповите заради третирање, деловите од одгледувалиштето каде животните биле сместени или делови од други згради, дворот и слично кои биле контаминирани за време на убивањето, колењето или прегледот по угинувањето треба да бидат испрскани со дезинфекционо средство одобрено за таа намена согласно член 12 од овој правилник,

д) ткивата или крвата добиени за време на колењето или *post-mortem* прегледот како и непосредна контаминација на објектите, дворното место, помошните средства, и друго, треба да бидат внимателно отстранети и преработени заедно со труповите,

ѓ) употребеното средство за дезинфекција треба да остане на третираната површина најмалку 24 часа;

2) завршно чистење и дезинфекција:

а) ѓубрето и користената прострика треба да се отстранат и третираат согласно став (3) точка 1) на овој прилог,

б) масните наслаги и нечистотија треба да бидат отстранети од површината со соодветно средство за чистење и измиено со вода,

в) по миењето со вода се нанесува дезинфекционно средство,

г) по истекот на седум дена, просториите повторно се третираат со средство за чистење од точка 2) потточка б) на овој став, измиени со вода, испрскани со дезинфекционно средство и повторно измиени со вода.

(3) Дезинфекција на контаминираната простирка, ѓубре и течно ѓубре:

1) ѓубрето и искористената простирка се прскаат со средство за дезинфекција, се собираат на куп и се оставаат да ферментираат најмалку 42 дена или веднаш се запалуваат или закопуваат;

2) течното ѓубре се складира да отстои најмалку 42 дена од денот на последното додавање на заразен материјал, освен доколку официјалниот ветеринар не дозволи пократок рок за течно ѓубре кое било претходно третирано согласно упатството дадено од официјален ветеринар на начин со кој се уништува вирусот на класична чума кај свињи.

(4) Во случај на одгледувалишта на отворено, по исклучок на став (1) и (2) на овој прилог, официјалниот ветеринар може да дозволи посебна постапка за чистење и дезинфекција, имајќи го во предвид типот на одгледувалиштето и климатските услови.

Национална референтна лабораторија за класична чума кај свињите

(1) Национална референтна лабораторија за класична чума кај свињи е: Ветеринарен факултет, Лазар Поп Трајков 5-7 Скопје, Република Македонија.

(2) Функција и задачи на Националната референтна лабораторија за класична чума кај свињи се:

1) во соработка со надлежниот орган и референтни лаборатории за класична чума кај свињите во Европската Унија воведување и координирање на дијагностичките методи за класична чума кај свињите како и:

- а) складирање и снабдување со клеточни култури за дијагностика,
- б) типизација, складирање, и снабдување на соеви на вирусот на класична чума кај свињи за серолошко тестирање и подготвување на антисерум,
- в) снабдување со стадарден серум, серум коњугат и други референтни реагенси на други лаборатории во земјата заради стандардизирање на тестовите и реагенсите кои се употребуваат во Република Македонија,
- г) обновување и одржување на колекција на вируси на класична чума кај свињи,
- д) организирање на периодични компаративни тестирања за дијагностичките постапки на национално ниво,
- ѓ) собирање и споредување на податоци и информации за методите на дијагностика кои се користат како и на резултатите од извршените тестирања,
- е) типизација на изолатите на вирусот со најсовремени методи со цел подобро запознавање на епизотиологијата на класичната чума кај свињи,
- ж) запознавање со најновите научни испитувања во однос на надзорот, епизоотиологијата и превенција на класична чума кај свињите,

з) одржување на високо ниво на експертиза за вирусот на класична чума кај свињи и другите релевантни вируси заради брза диференцијална дијагноза,

с) темелно познавање на подготовката и употребата на ветеринарно имунолошки препарати кои се користат за ерадикација и контрола на класична чума кај свињи;

2) да организира обуки или дообучување на експертите за лабораториска дијагностика заради усогласување на дијагностичките техники;

3) да има обучен персонал достапен да постапува во случај на ситуации на криза кои се појавуваат на територијата;

4) да спроведуваат научни испитувања и доколку е можно да кординираат научни активности насочени кон подобрување на контролата на класична чума кај свињите.

Основни критериуми и фактори на ризик кој се земаат во предвид при носење на одлука за итна вакцинација на свињи на одгледувалишта

Критериум	Одлука	
	Да се вакцинираат	Да не се вакцинираат
Број на случаи во жариште во последните 10 – 20 дена	Висок/брзо расте	Низок/мало или споро расте
Локацијата на одгледувалиштето каде може да се спроведе вакцинација е во област со висока популација на свињи	Да	Не
Постои веројатност да има појава на нови жаришта во истата област во следните два или повеќе месеци	Многу веројатно	Не е веројатно
Недостаток на капацитети за преработка	Да	Не